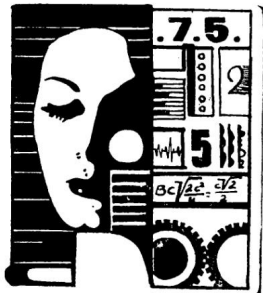

Фелікс ПІТА РОДРІГЕС

ІДЕАЛЬНА ЖІНКА

Оповідання

Я хочу розповісти вам, докторе, сумну історію одного вченого. Ви знаєте, що таке вчені? Це такі собі сумирні істоти, котрі прагнуть усе знати. Вони поведуться абсолютно безглуздо: ціле життя виснажують себе працею, щоб кінець кінцем заявити: «Я знаю, що я нічого не знаю».

Герой моєї сумної історії належав до типу вчених, яких ми зовемо винахідниками. Тобто він був одним із тих, хто присвячує життя пошукам того, чого іншим не пощастило знайти. Добра в цьому, звісно, ніякого, бо вони тільки ускладнюють життя нормальним людям, котрі, подібно до нас з вами, схильні до життя спокійного, безтурботного, вільного від будь-яких зайвих ускладнень.

Мій винахідник звався Херонімо. Був він скептиком і, звісно ж, розчарованим у житті. На своєму віку він звик долати всілякі перешкоди, і душа його набула гарту, притаманного хіба що активним політикам. Недовірливий, підозрливий та хитрий, як вони, Херонімо, хоч і дістався вершини науки, був проїнятий забобонним страхом щодо людей. Про них він не відважився нічого сказати. Але над усе боявся жінок, або — коли воліте, щоб я висловлювався поетично, — він боявся кохання. Від цієї пошесті Херонімо сахався, як від не помітної стороннього оку, жадливої прокази. В цьому полягала, докторе, його проблема, оскільки саме його естиво прагнуло любові.

Фелікс Піта Родрігес (нар. 1909) — відомий кубинський поет і прозаїк. Тривалий час жив і працював за межами країни. 1937 року брав участь у роботі Другого Міжнародного антіфашистського конгресу на захист культури, що проходив в Іспанії. 1910 року повернувся на батьківщину. Був удостоєний у 1916 р. премії ім. Ернандеса Ката, а 1985-у — найвищої відзнаки соціалістичної батьківщини Національної премії Куби.

У творчому доробку письменника — збірник оповідань «Святий Абуль з Монтекальядо» (1945); «Тобіас» (1955); «Ця довга справа — навчитися умирати» та інші оповідання (1960); «Повне зібрання оповідань» (1963); «Діти В'єтнаму» (1968) тощо, численні поетичні збірники, роман «Похвала Маркові Поло» (1974). Кілька років тому у видавничстві «Летрас кубанас» вийшло у світ зібрання його творів. Пропонуємо оповідання взято з тематичної збірки творів кубинських письменників «Оповідання про кохання» (1981).

За часів юності Херонімо, досить віддалених, одне з чарівних, незбагненних створінь, котрих ми домовилися звати жінками, зруйнувало всяке бажання кохати в безталанній душі молодого вченого (за допомогою такої природної речі, як зрада). Він присягнувся, що більше ніколи не закохається, доки не зустріне жінку справді Ідеальну. І оскільки вчений, що поважає себе, не стане пасивно чекати, поки інші винайдуть те, чого він потребує, Херонімо сам узявся до роботи. Подумайте, любий докторе, — не як учений, а як нормальна людина, — і ви побачите, яку нечувану безглуздість заоходився шукати Херонімо. Цей безвідповідальний учений, цей невглас, з океану того, що можна винайти, заповнявся створити Ідеальну жінку. Ніби не вистачало йому всіх уже існуючих різновидів жінок: сестер — рідних та двоюрідних, родичок, друкарок, наречених, коханок та ще багатьох-багатьох інших.

П'ятнадцять років просидів Херонімо, заглиблений у формули, креслення, проекти, і вклав нарешті подув божий в машину, що рухалася, розмовляла і мислила, покійна його волі. Машина була — сама досконалість. Така жінка ніколи не зрадить, ніколи не стане занадто погордливою, легкожальною або кокетливою — тому що думатиме не маленьким курчим мозком, який буває у жінок, а за допомогою мозку вченого. Він, він сам, власними руками створив для себе Ідеальну жінку.

Коли все було зроблено, Херонімо трохи завагався, обираючи матеріал для імітації тіла. Підробивши подув божий, мусив тепер відшукати ту неповторну глину, з якої виліплено було нашу праматір Бву. Спочатку він ладен був виточити свою жінку з дерева — але надто багато вад вона б мала: твердість тіла, сила-силенна дошкудельних скалок і, головне, — постійна небезпека того, що в деревині заведеться шашіль. Те, що ця мікроскопічна істота може з'їсти у когось жінку, — річ, звичайно, найнеприємніша. Отже, деревині було відмовлено.

Згодом Херонімо подумав про гінець,

але жінка була б дуже холодною, до того ж нагадувала б стале. Метал зробив би її надто подібною до машини — бездушною, неживою речі.

Врешті-решт він зупинився на воску, який найбільше нагадував йому людське тіло. Віск мав багато переваг над іншими матеріалами. На той випадок, якби Ідеальна жінка занадто сподобалась якогось другові, чоловік миттю змінив би її обличчя, зробивши кілька мазків пеззлем або вставивши їй очі зі скла іншого кольору. Вона не найжачиться скалками, як дерев'яна, не буде холодною, подібно до гіпсової або металевої. Природно, їй загрожувала б небезпека одного чудового дня розтанути просто у ваших обіймах. Але цьому легко запобігти, якщо не піддавати її занадто дії тепла й підтримувати в домі завжди помірну температуру. Обравши такі віск, наш учений замовив скульпторові фігуру (в неї мусять бути такі й такі пропорції, це — щоб було таке, а те — отаке, тут треба зробити так, а там — отак). Замовляючи для себе жінку, він передбачив всі деталі — ніби віддавав шити костюм і вимагав зробити піджак приталеним, з трьома гудзиками й довгими рукавами.

Незабаром йому доставили чарівну біляву ляльку з чорними як ніч очима. Надзвичайно обережно встановив він машину і, сповнений хвилювання, побачив, як за його мовчазним наказом Ідеальна жінка розводить руки, пригладжує волосся і млясо поглядає навкруги чарівними очима з темного скла.

Усе йшло якнайкраще. Херонімо упевнився в тому, що винайшов Ідеальну жінку, і був недалекий від істини. Його щастя тривало б, напевно, дуже довго, якби його не осяяла Ідея Баутіста. Зараз ви побачите, докторе, як небезпечно брати на себе функції Творця — рано чи

пізно той, хто насмілився на таке, заплатить за своє зухвальство.

В захваті від ідеальних результатів, які дало створення Ідеальної жінки, Херонімо вирішив, що непогано було б мати на додачу й Ідеального слугу. За три місяці було виготовлено другу машину. А коли скульптор приніс манекен і штучна душа з'єдналася зі штучним тілом, народився Ідеальний слуга на ім'я Баутіста.

Коли Херонімо випадково побачив, що ті двоє цілються, душа вченого мало не покинула його тіло. Ідеальна жінка, плід його п'ятнадцятирічної праці, зустріла Ідеального чоловіка в образі штучного слуги Баутісти. Витвори Херонімо — його суперчоловік і супержінка — виявилися настільки досконалими, що навіть відчували крик плоті і з'єднали в поцілунку свої воскові вуста, які негайно ж почали танути. І все це попри мудре керівництво свого ученого творця!

* * *

Ні-ні, докторе, це ще не все. Історія на цьому не закінчується. Херонімо знов відокремив штучні тіла від штучних душ, знищив усі описи й креслення свого найгеніальнішого винаходу, поклав обидві ляльки, які знов перетворилися на нерухомий, холодний віск, у горно, де вони й розтанули.

Хочете знати, чим скінчив Херонімо? Сказати щиро, докторе, мені це невідомо. Але цілком можна припустити, що він одружився зі своєю куховаркою, і вона, народжуючи Херонімо міцних дітлахів і готуючи смачні наїдки, не раз примушувала його замислитись, чи не знайшов він нарешті Ідеальну жінку.

*З іспанської переклав
Валерій ЛЮБАЦЬКИЙ*